

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ЮРИСТА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня-професійна програма – «Право»

Статус дисципліни – вибіркова

Рік набору – 2022

ХАРКІВ – 2022

Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Культура усного і писемного мовлення юриста»

Укладачі: Шумейко О.А., Сідак Л.М., Лисенко О.А.

Зміни та доповнення затверджено на засідання кафедри культурології
(протокол № 10 від 10 червня 2022 року)

Завідувач кафедри _____ Василь ПИВОВАРОВ

МОДУЛЬ 1. ЗВ'ЯЗОК МОВИ І ПРАВА ЯК ЕЛЕМЕНТІВ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ

Тема 1. Мова як особлива національна цінність

План

1. Предмет, мета і завдання курсу «Культура усного та писемного мовлення юриста».
2. Характеристика понять національної мови, літературної мови, державної мови.
3. Взаємодія культури мовлення юриста з фаховими дисциплінами.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 12 – 24.
2. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник.- Львів: Світ, 2003.- С. 3 - 5.
3. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 10 - 18.

Тема 2. Мовна політика в Україні

План

1. Правове регулювання питань мовної політики в Україні.
2. Сфери функціонування української мови як державної.
3. Загальна характеристика функцій державної мови.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.
- 5.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 64 - 75.

Тема 3. Мова права як функціональний різновид літературної мови

План

1. Поняття «мова права».
2. Мова права як полі функціональна й стилістично диференційована система.
3. Мова закону як засіб нормативно-логічного оформлення права.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 57 - 64.
2. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 16 - 22.

Тема 4. Культура мовлення правника

План

1. Поняття культури мови і культури мовлення.
2. Характеристика основних ознак культури мовлення юриста.
3. Ознаки лінгвістичної компетентності правника.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 50 - 62.
2. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник. - Львів: Світ, 2003.- С. 58 - 64.
3. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 63 - 66.

МОДУЛЬ 2. СЛОВЕСНА МАЙСТЕРНІСТЬ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Тема 5. Нормативність мовлення правника

План

1. Визначення поняття мовної норми.
2. Загальна характеристика мовних норм.
3. Застосування мовних норм в практичній діяльності юриста.
4. Практичний блок щодо застосування культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 116 - 146.
2. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник. - Львів: Світ, 2003.- С. 58 - 69.
3. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 22 - 63.

Тема 6. Стильові особливості мови права

План

1. Особливості використання функціональних стилів мовлення у правовому регулюванні та правозастосуванні.
2. Характеристика законодавчого, дипломатичного, адміністративно-канцелярського підстилів мовлення.
3. Особливості стилістики текстів нормативно-правових актів.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 99 - 113.
2. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник. - Львів: Світ, 2003.- С. 88 – 91, 161 – 182.

Тема 7. Усне офіційне спілкування в юридичній практиці

План

1. Спілкування і комунікація. Функції спілкування.
2. Вербальні та невербальні засоби спілкування.
3. Мовленнєвий етикет: визначення і особливості вживання в правовій діяльності.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 58 - 62.
2. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник.- Львів: Світ, 2003.- С. 71 - 86.
3. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 94 – 108.

МОДУЛЬ 3. УСНЕ ТА ПИСЕМНЕ МОВЛЕННЯ ЮРИСТІВ**Тема 8. Культура усного мовлення**

План

1. Особливості усного мовлення.
2. Вимоги до усного спілкування.
3. Виступ у суді та його практичне застосування.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 12 - 24.
2. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник.- Львів: Світ, 2003.- С. 100 - 107.
3. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 18 – 20; 63 – 104.

Тема 9. Основи риторики у мовленні юриста

План

1. Риторика як наука і мистецтво слова.
2. Основні поняття і розділи класичної риторики.
3. Риторична культура і риторична компетентність правника.
4. Основи полемічної майстерності правника.

Список літератури:

- Олійник О.Б. Риторика: навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 170 с.

Тема 10. Мовна специфіка публічного виступу

План

- 1.Лінгвістичні особливості публічного виступу.
- 2.Мета, види та жанри публічного виступу.
- 3.Етапи підготовки та виголошення промови.
- 4.Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник.- Львів: Світ, 2003.- С. 100 - 107.
2. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 94 - 104.

Тема 11. Культура писемного мовлення

План

1. Особливості писемного мовлення.
2. Особливості писемних текстів нормативно-правових актів.
3. Вимоги до мови нормативно-правових актів.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник.- Львів: Світ, 2003.- С. 110 - 157.
2. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 108 - 131.

Тема 12. Документ: ознаки, функції, вимоги до укладення

План

1. Визначення поняття документа.
2. Ознаки та функції документа.
3. Вимоги до укладання документа (лінгвістичні, технічні, юридичні, логічні)
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення.

Список літератури:

1. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – К. : Прав. єдність, 2009. - С. 35 - 48.
2. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навч. посібник.- К.: Літера ЛТД, 2004.- С. 168 - 181.

Тема 13. Мовна специфіка тексту юридичного документа

План

1. Основні вимоги до мовного оформлення юридичних текстів.
2. Лінгвістичний аналіз юридичного тексту.
3. Редагування юридичних текстів.
4. Практичний блок щодо вживання культури мовлення

Список літератури:

1. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: Навч. посібник.- Львів: Світ, 2003.- С. 100 – 107; 161 – 182.